

z kapitalistických armád

Plukovník Ing. Zdeněk J u m r

Hospodářská a vojenská politika Reaganovy administrativy a jejich důsledky pro USA a kapitalistický svět

Ekonomika Spojených států amerických vykazovala v roce 1980, na sklonku funkčního období Carterovy administrativy, negativní tendence. Hrubý národní produkt v daném roce klesl v reálné hodnotě o 0,2 % a průmyslová výroba o 2,1 %. Inflace vzrostla na 9 % (z 8,5 % v roce 1979) a počet nezaměstnaných na 7,1 % (z 5,8 % v roce 1979). Zahraniční obchod vykázal deficit přesahující 24 miliard USD. Vnitřní zadlužení se zvýšilo téměř o 97 miliard na celkových 930,2 mld. USD. Tato skutečnost byla terčem ostré kritiky Reagana v předvolební kampani a přispěla k porážce Cartera v prezidentských volbách.

Krátce po inauguraci začátkem roku 1981 vyhlásil Reagan svůj hospodářský program, nazvaný později jeho stoupenci i odpůrci „Reaganomikou“. V programu vytyčoval čtyři hlavní úkoly:

1. Snížit úlohu státu v řízení ekonomiky,

a tím uvolnit působení „zdravých“ tržních sil, tj. deregulovat.

2. Omezit inflaci (především řízením množství peněz v oběhu, úvěrovou politikou a dalšími nástroji proklamovanými tzv. teorií monetarismu — vychází z teorie peněz a rovnováhy peněžního trhu; klade důraz na vazby množství peněz v oběhu s výší národního důchodu).

3. Obnovit dynamiku hospodářského růstu, k tomu využít mimo jiné též snižování daní, a tím i růstu domácí poptávky po spotřebním a investičním zboží (vychází z teorie ekonomiky nabídky).

4. Snížit vládní výdaje (především redukcí sociálních programů).

Současně s vyhlášením svého hospodářského programu slíbil Reagan obnovit vojenskou sílu USA za pomoci zrychleného růstu vojenských výdajů. Jak probíhala realizace vytyčených cílů?

K deregulaci

Vládní Úřad pro řízení a rozpočet revidoval nebo zrušil do konce roku 1983 celkem 76 ze 116 dosavadních státních regulačních opatření (týkala se především regulace sociální a finanční politiky usku-tečňované za pomoci federálních rozpočtů), čímž se podle jeho propočtů ušetří ročně 14 mld USD, vydávaných jen na aparáty různých vládních agentur a na vlastní zajišťování realizace uvedených opatření. V lednu roku 1985 vydala ame-rická vláda tzv. rozhodnutí č. 12 498, kte-rým nařídila všem zbylým vládním agen-turám předkládat každoročně Úřadu pro řízení a rozpočet všechna plánovaná re-gulační opatření s uvedením jejich cílů. Úřad je zplnomocněn návrhy vracet k pře-pracování nebo je i rušit.

Přirozeně se ani Reaganova administra-tiva nemohla objektivně za daného stupně vědeckotechnického a s ním spojeného hospodářského rozvoje vyhnout zásahům

do ekonomiky. Přešla však více k použi-vání nepřímých ekonomických nástrojů, jako jsou usměrňování množství peněz v oběhu, ovlivňování úrokových sazeb apod.

K omezování inflace

Inflace v USA koncem 70. let vzhledem k postavení dolaru v kapitalistickém svě-tě stále více ohrožovala další vývoj mezi-národního kapitalistického měnového a fi-nančního systému a bylo nutno dosáhnout jejího omezení. Reaganova vláda proto hned od počátku svého funkčního období přistoupila v součinnosti s Federálním re-zervním systémem ke striktnějšímu limito-vání okamžitě použitelných finančních prostředků (tzv. M1, tj. peněz v oběhu a prostředků v šecích). Zároveň zahájila za pomoci regulovaného růstu diskontních sa-zeb zvyšování úrokových měr, čímž ome-zila i výpůjčky u bank. Tím dosáhla ome-zení inflace ve Spojených státech — viz tabulku 1.

Tabulka 1

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987
Inflace v %	9,—	9,4	6,—	3,8	4,1	3,4	3,3	4,4

K tomu je třeba dodat, že samotné Spo-jené státy americké by nemohly dosáh-nout omezení inflace bez součinnosti s ostatními vyspělými kapitalistickými stá-ty. To by stav silící vzájemné hospodářské a finanční závislosti kapitalistických zemí nedovolil. Vedoucí roli si však USA zacho-valy. Zvyšování úrokových sazeb u ame-rických finančních ústavů nejenže pomá-halo růstu kursu dolaru, ale přitahovalo i volný kapitál z jiných zemí. Tato sku-tečnost vyvolávala nedostatek investičního kapitálu v západní Evropě a částečně i Ja-ponsku a přinutila místní vlády zvýšit tak-též úrokové míry, a tím omezit potřebu okamžitě použitelných finančních prostřed-ků a působit tak směrem ke „krocení“ inflace.

Ke snižování daní

K opatřením k snížení daní odváděných státu soukromým kapitálem přistoupila Reaganova administrativa hned po převze-tí moci. Již v průběhu r. 1981 předložila Kongresu ke schválení tzv. zákon ERTA, kterým se podstatně krátily daně z nových investic soukromým podnikům. Při nastu-pující cyklické hospodářské krizi měl zá-kon podnítit podnikatele k vyšší investič-

ni činnosti, obnovit tak dynamiku hospo-dářského růstu a zároveň napomoci mo-dernizaci výrobních zařízení, a tím i kon-kurenceschopnosti amerických výrobků na zahraničních trzích.

Je však nutno říci, že toto krácení daní hospodářskou krizi neodvrátilo. Naopak přispělo k růstu deficitu státního rozpočtu. Americká vláda byla proto nucena přijmout již v roce 1982 další zákon k daním z no-vých investic, tzv. zákon TERFA, kterým krácení daní z nových investic poněkud omezila. V roce 1985 pak přistoupila Rea-ganova administrativa k přípravě reformy celé soustavy daní z příjmů z roku 1954. Po řadě připomínek a doplňků k vládnímu návrhu přijal Kongres v roce 1986 Zákon o reformě daní z příjmů. Ten zrušil pat-náctidílnou stupnici výše příjmů k zda-nění a zavedl pouhé tři stupně. Zároveň snížil horní hranici zdanění ze 46 % na 34 % a dolní snížil z 28 % na 20 %. Úplně od zdanění osvobodil zisky podniků nepře-sahující 40 tisíc USD a příjmy čtyřčlenné rodiny do 13,1 tisíce USD ročně. Podle vyjádření představitelů administrativy mě-ly být kryty nižší příjmy z daní do státní pokladny omezením únikových daňových cest a růstem „masý“ daní, kterou měla

přinést zvýšená dynamika hospodářského růstu USA. Praxe zatím ukazuje, že toto zůstává jen přáním.

Ke snižování vládních výdajů

Splnění tohoto bodu hospodářského programu předpokládala Reaganova administrativa dosáhnout především snižováním finančních dotací na sociální oblast, podporu farmářů, různé státní a soukromé organizace zajišťující provoz a udržování nutných služeb a dopravy a jejich infrastruktury a na udržování státních agentur zajišťujících centrální regulaci ekonomiky. Hlavním zdrojem úspor přitom měly být sociální výdaje, které v poválečném období jako jeden z hlavních prostředků k zmírňování dopadů hospodářských krizí a snižování třídního napětí značně vzrostly

(jejich růst umožňovalo výsadní postavení americké ekonomiky v kapitalistickém světě v poválečném období). I přes tento záměr, vzhledem k odporu pracujících a nebezpečí ztráty hlasů při volbách na všech úrovních pro republikánskou i demokratickou stranu, však americká administrativa nemohla původní předpokládanou redukci dotací na sociální oblast realizovat.

Vývoj některých finančních dotací ve federálních rozpočtech ukazuje **tabulka 2**.

Souběžně s novou hospodářskou politikou přistoupila Reaganova administrativa k „obnově vojenské síly USA“. Za tímto účelem zrychlila hned po svém nástupu růst vojenských výdajů, který trval celou první polovinu 80. let. Zpomalení a stagnaci jejich růstu v druhé polovině si ob-

Tabulka 2

	1974/75	1980/81	1985/86	1987/88	1988/89
	skutečnost			odhad	plán
	miliardy			USD	
Rozvoj vlastních energetických zdrojů	1,6	15,2	4,7	4,1	3,1
Rozvoj jiných domácích přírodních zdrojů	7,9	13,6	13,7	13,4	16,—
Stabilizace zemědělské výroby	1,7	11,3	31,4	27,4	21,7
Doprava a udržování její infrastruktury	10,3	23,4	28,1	26,2	27,3
Podpora místního rozvoje	4,4	10,6	7,2	5,1	5,9
Školství (včetně zaškolování a přeškolení dělníků)	15,2	33,7	30,6	29,7	37,4
Zdravotnické zabezpečení	27,6	66,—	106,1	115,1	131,8
Sociální podpora	108,6	99,7	119,8	123,3	135,6
— z toho na:					
finanční výpomoc	13,5	19,7	17,8	17,1	16,4
v nezaměstnanosti,					
stravování nema-	18,8	16,2	18,6	18,9	20,8
jetných					

Tabulka 3

	1980/81	1981/82	1982/83	1983/84	1984/85	1985/86	1986/87	1987/88	1988/89
	skutečnost						odhad	odhad	plán
VÝDAJE — v mld. USD	159,8	187,4	210,5	227,4	252,7	273,4	282,—	285,4	294,—
— zvýšení nebo snížení v nominální hodnotě v %	+ 17,6	+ 17,3	+ 12,3	+ 8,—	+ 11,1	+ 8,2	+ 3,1	+ 1,2	+ 3,—
— zvýšení nebo snížení v reálné hodnotě v %	+ 8,2	+ 11,3	+ 8,5	+ 3,9	+ 7,7	+ 4,9	— 1,3	— 2,3	— 0,8
— podíl vojenských výdajů na federálním rozpočtu v %	23,6	25,1	26,—	26,7	26,7	27,6	28,1	27,—	26,9
— podíl vojenských výdajů na hrubém národním produktu v %	5,4	6,1	6,4	6,—	6,3	6,5	6,3	6,—	5,8
— z výdajů na investice — v mld. USD									
— nákupy bojové techniky	35,2	43,3	53,6	61,9	70,4	76,5	80,7	79,2	79,8
— výzkum a vývoj	15,3	17,7	20,6	23,1	27,1	32,3	33,6	33,1	36,3
— výstavba infrastruktury	2,5	2,9	3,5	3,7	4,3	5,1	5,9	5,4	5,7
— jaderné zbraně	3,4	4,3	5,2	6,1	7,1	7,2	7,5	7,6	7,9
Celkem investice — mld. USD	56,4	68,2	82,9	94,8	108,9	121,1	127,7	125,3	129,7
— podíl investic na vojenských výdajích v %	35,3	36,4	39,4	41,7	43,1	44,3	45,3	43,9	44,1

jeektivně vynutily rostoucí deficity federálních rozpočtů a s nimi spojený růst vnitřního i zahraničního zadlužení USA. Vývoj růstu vojenských výdajů a jejich struktury ukazuje **tabulka 3**.

Zvýšení vojenských výdajů při současném snižování daní bylo jednou z hlavních příčin růstu deficitů federálních rozpočtů v období Reaganovy administrativy.

Rozpočtové schodky v jednotlivých finančních letech — viz **tabulku 4**.

Deficity federálních rozpočtů bylo nutné krýt půjčkami kapitálu z domácích finančních zdrojů a později, když tyto zdroje nestačily, též půjčkami zahraničního kapitálu. To přispělo k nebyvalému růstu vnitřního zadlužení USA a od finančního roku 1984/85 též ke vzniku a prohlubování

Tabulka 4

Finanční rok	1986 1987	1981 1982	1982 1983	1983 1984	1984 1985	1985 1986	1986 1987	1987 1988
	skutečnost						odhad	
Mld. USD	78,9	127,9	207,8	185,3	212,3	221,2	150,4	146,7

vání zahraničního zadlužení. Celkové zadlužení pak vyvolalo nutnost soustavně zvyšovat ve federálních rozpočtech dotace ke krytí splatných úroků. Vývoj zadlužení v období Reaganovy administrativy je uveden v **tabulce 5**.

Militarizace a z ní plynoucí deficit federálních rozpočtů se tak staly ústředním problémem hospodářské politiky Reaganovy administrativy, kterou tato nebyla schopna zvládnout. Deficity přinášely americké ekonomice řadu dalších z nich ply-

noucích těžkostí. Měly i nepřímý negativní vliv na hospodářský vývoj jiných vyspělých kapitalistických zemí. Zvlášť velké těžkosti však působily rozvojovým zemím.

Nadměrné vojenské výdaje a zvláště pak státní dotace na výzkum nové moderní bojové techniky nedovolovaly potřebné financování výzkumných a vývojových úkolů nevojenské výroby a odčerpávaly navíc z civilní výroby značnou část vysoce kvalifikovaných pracovních sil. Způsobovaly

Tabulka 5

		Vnitřní zadlužení mld. USD	Zahraniční zadlužení mld. USD	Úroky mld. USD
Skutečnost	1980/81	1003,9	—	68,7
	1981/82	1147,—	—	85,—
	1982/83	1381,9	—	89,8
	1983/84	1576,7	—	111,1
	1984/85	1827,5	114,—	129,4
	1985/86	2130,—	264,—	136,—
	1986/87	2355,3	424,—	138,6
Odhad	1987/88	2581,6	.	147,9
	1988/89	2825,3	700,—	151,8

tak zaostávání růstu produktivity práce USA především vůči Japonsku a NSR. **Tabulka 6** ukazuje růst státních dotací na vojenský výzkum a vývoj a jejich podíl na celkových státních dotacích na výzkum a vývoj.

Výdaje na vědeckovýzkumné účely civilní výroby tak činily v období Reaganovy administrativy v průměru asi 1,6 % hrubého národního produktu. V Japonsku a NSR v témže období přibližně 2,6 %, resp. 2,5 %.

Níže růst produktivity práce v průmyslových odvětvích USA vyrábějících zboží dlouhodobě i denní spotřeby dále snižoval konkurenceschopnost amerických vý-

robků na zahraničních trzích. Reaganova vláda navíc krátce po převzetí moci v rámci boje proti inflaci a snah přitáhnout do země zahraniční kapitál zahájila zvyšování úrokových sazeb. To vedlo ke „zdražování“ peněz a napomohlo zvýšit kurs dolaru vůči měnám ostatních vyspělých kapitalistických zemí od roku 1981 do února 1985 v průměru o 60 %. Výsledkem bylo další znevýhodnění amerického exportu a naopak vytváření příznivých podmínek pro zahraniční výrobce na americkém trhu. Důsledkem pak byl nebývalý nárůst schodků americké zahraniční obchodní a platební bilance, jak ukazuje **tabulka 7**.

Tabulka 6

Finanční rok	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	
	skutečnost							odhad	plán	
Celkové státní dotace na výzkum a vývoj v mld. USD	38,5	39,2	36,6	40,5	45,2	51,6	52,9	54,2	59,3	
— z toho dotace na vojenský výzkum a vývoj ¹⁾ — v mld. USD	18,8	19,7	20,6	23,6	27,9	33,3	34,6	33,8	37,—	
— podíl dotací na vojenský výzkum a vývoj v %	48,8	50,3	56,3	58,3	61,7	64,5	65,4	62,4	62,4	

¹⁾ Nejsou zde zahrnuty dotace na programy schválené již k výrobě. Zahrnují však i dotace na jaderné zbraně.

Tabulka 7

		Bilance zahraničního obchodu — v mld. USD	Zahraniční platební bilance — v mld. USD
skutečnost	1981	— 28,—	+ 6,9
	1982	— 36,4	— 8,7
	1983	— 67,1	— 46,2
	1984	— 112,5	— 107,—
	1985	— 122,1	— 116,4
	1986	— 144,3	— 141,4
	1987	— 171,2	— 160,7

Poznámka: + = přebytek — = deficit

Deficity v obchodu se zahraničím (zvláště však s Japonskem, západní Evropou a některými malými asijskými zeměmi) napomáhaly růstu zadlužení USA u domácích i zahraničních věřitelů — viz **tabulku 5**.

Hospodářská politika Reaganovy administrativy vzhledem k výjimečnému postavení americké ekonomiky v kapitalistickém světě a úloze dolaru v jeho finanční a měnové soustavě měla značné důsledky pro celý tento svět. Politika vysokých úrokových sazeb uplatňovaná především v první polovině 80. let zvyšovala postupně hodnotu dolaru vůči měnám ostatních kapitalistických států a působila destabilizačně na kapitalistickou měnovou i finanční soustavu. V rámci floatingu (volného utváření kursů měn na burzách) se měnily nepřiměřeně nejen kursy jednotlivých měn vůči dolaru, ale kapitalistické země byly nuceny brát v úvahu růst hodnoty dolaru i ve svém zahraničním obchodu. Ropa a většina vzácnějších surovin se prodává na světových trzích jen za dolary (kolem 60 % zahraničního obchodu se uskutečňuje v USD). Kapitalistické země Evropy i dalších kontinentů byly proto nuceny vydávat na jejich nákupy vyšší částky ve vlastních měnách, a tím i oživovat inflační tendence.

Vysoké úrokové míry přitahovaly zahraniční kapitál do Spojených států, který pak mnohdy chyběl k financování investiční činnosti v mateřských zemích. Ty, aby unik kapitálu alespoň omezily, byly nuceny přistoupit k zvyšování vlastních úrokových sazeb, což však limitovalo hospodářský růst. „Silný“ dolar působil také proti vyrovnanosti zahraničních platebních bilancí kapitalistických zemí a vyvolával touto cestou nežádoucí tok volného kapitálu. Závažné důsledky měly vysoké úrokové sazby pro zadlužené rozvojové země. Protože přebytky z jejich zahraničního obchodu nestačily krytí tzv. dluhové služby (splácení úroků a vyrovnávání splatných částek dluhů), byly nuceny si vypůjčovat nové částky, ovšem při vyšších úrokových mírách. Tím se stalo, že zadlužení zemí rozvojového světa vzrostlo z 660 mld. USD v roce 1980 na 1200 mld. USD v roce 1987.

„Drahé“ peníze kromě toho znemožňovaly výrobní podnikům v samotných Spojených státech větší investiční činnost a způsobovaly zaostávání jejich výrobních zařízení. Navíc sváděly americké monopoly k převádění kapitálu do zahraničí, kde při vysokém kursu dolaru výhodně skupovaly akcie domácích výrobních podniků nebo zahajovaly výstavbu vlastních poboček. V konečném důsledku zpomalovaly

růst produktivity práce a snižovaly konkurenceschopnost výrobků amerického průmyslu na zahraničních trzích. Tento proces byl ještě zesilován přechodem značné části technické inteligence z mírové výroby do zbrojních závodů. Pokles daní sice zvýšil poněkud vnitřní spotřebitelskou poptávku a podporoval do jisté míry investiční aktivitu, nebyl však schopen vyrovnávat zmíněná negativa. „Drahé“ peníze znemožňovaly také malým a středním podnikatelům vypůjčky potřebného kapitálu a zapříchňovaly růst počtu bankrotů.

Přes rostoucí schodky federálních rozpočtů a zahraničních platebních bilancí a s nimi spojené zvyšování zadluženosti v období let 1981–84 umožňovalo výjimečné ekonomické postavení USA a jejich měny v kapitalistickém světě provádět Reaganově administrativě předpokládanou hospodářskou politiku v zájmu amerického velkokapitálu. Rostoucí tlak důsledků, především zadluženosti a závislosti na zahraničním kapitálu, byl však v polovině 80. let takový, že omezoval další manévrovací schopnost americké vlády. Navíc její hospodářská politika značně poškozovala i další vyspělé kapitalistické země. Východiskem měl být po poradě zástupců pěti hlavních kapitalistických zemí (USA, Japonsko, NSR, Francie a Velká Británie) v roce 1985 řízený pokles kursu dolaru, který by napomohl k vyrovnání americké zahraniční platební bilance. Navíc americká vláda slíbila postupně odstranit deficity federálních rozpočtů. Kurs dolaru od března roku 1985 do konce roku 1987 skutečně klesl vůči měnám hlavních vyspělých kapitalistických států o 60 % až 100 %. Ani to však nevedlo ke snížení deficitů zahraničních platebních bilancí USA. Ukazuje se, že získat zpět ztracená zahraniční odbytiště a omezit import je těžší než si vládní představitelé a někteří ekonomové představovali. Neprosadila se ani tendence k rychlejšímu snižování schodků federálních rozpočtů. Japonský a západoevropský kapitál, vzhledem k výhodným kursům jejich měn vůči dolaru, skupoval ve stále větší míře akcie amerických společností. Ceny akcií na akciových burzách tak rychle rostly a přesáhly podstatně svou reálnou hodnotu. Výsledkem pak byl 19. října roku 1987, kdy hodnoty akcií na newyorské burze klesly v jediném dnu téměř o 23 %. Otřes, který odrážel řadu antagonismů světového kapitalistického hospodářství, byl vážným varováním pro celý kapitalistický svět.

Negativní důsledky Reaganomiky pro další kapitalistické státy pokračovaly i po roce 1985. Řízené snižování hodnoty dola-

ru se čas od času vymykalo finančním kruhům z rukou a hrozilo kolapsem dolaru s nedozírnými důsledky. Hospodářsky nejvyspělejší kapitalistické země byly proto nuceny intervenovat na zahraničních finančních trzích (skupovat dolary svými vlastními měnami), aby alespoň dočasně stabilizovaly kurs dolaru. V roce 1987 např. zvětšilo deset hlavních kapitalistických zemí (kromě USA), podle jejich vlastních statistik, své rezervy zahraničních měn o plných 100 mld. USD. Většinou cestou nákupů dolarů v rámci intervencí. Vzhledem k tomu, že hodnota dolaru i přes snahy o jeho stabilizaci klesala, zaznamenaly značné reálné finanční ztráty (NSR přibližně 4 mld. marek, Japonsko 600 mld. jenů a Velká Británie 1 mld. liber). A protože většina finančních prostředků potřebných k intervencím jde z centrálních bank, šly uvedené ztráty především na úkor daňových poplatníků uvedených zemí. Spojených států se ztráty netýkaly. Stále zřetelněji se ukazuje, že americká ekonomika je slabá z hlubších příčin a že k jejímu ozdravování nestačí volnější regulace tržních sil uplatňovaná za pomoci teorie monetarismu a ekonomiky strany nabídky.

Závěrem je možno říci, že hospodářská politika Reaganovy administrativy se zvyšováním vojenské síly země vedla k dalšímu oslabení postavení americké ekono-

miky v rámci kapitalistického světa. Nebývalý růst vojenských výdajů byl hlavní příčinou deficitů federálních rozpočtů a zrychleného zvyšování vnitřního i zahraničního zadlužení země. Rozšiřovaná výroba odčerpávala velkou část technické inteligence z civilní průmyslové výroby, přispěla k nižšímu růstu produktivity práce, a tím i poklesu konkurenceschopnosti amerického zboží na zahraničních trzích. Důsledkem byla ztráta řady zahraničních trhů a růst schodků zahraniční platební bilance. Tyto skutečnosti, přes reálný růst hrubého národního produktu USA, podkopávaly v rostoucí míře důvěru v americkou ekonomiku a měly destabilizující vliv na celou kapitalistickou hospodářskou, finanční a měnovou soustavu. Působily negativně na reprodukční procesy kapitalistických zemí, vyrovnanost obchodu, stabilitu kursů měn i schopnost rozvojového světa snižovat svou zadluženost a hospodářsky se rozvíjet. Reaganomika vytvořila v kapitalistickém světě řadu krizových oblastí, ztížila předvídatelnost dalšího vývoje a přispěla k vytvoření situace, která hrozí výbuchy s těžko odhadnutými důsledky. V samotných Spojených státech se setkává s rostoucí kritikou známých ekonomů. V politické sféře se dnes otevřeně mluví o nezávaděníhodné situaci Reaganova nástupce při odstraňování důsledků jeho hospodářské politiky.

Генерал-майор Честмир Грбек

- Десантно-штурмовые части в армейской операции** 30
Автор занимается задачей и принципами применения десантно-штурмовых частей и подразделений в ходе армейской наступательной операции (в контрнаступлении), некоторыми условиями их планирования и ввода, а также организацией взаимодействия.

Полковник Зденек Кодеш, кандидат военных наук, доцент

- Форсирование дивизией водного препятствия после развертывания главных сил** 37
Автор приводит серию статей по проблематике форсирования водного препятствия. В этой статье рассматривает общие принципы, работу командира и штаба дивизии, выгодные и невыгодные моменты отдельных способов преодоления водного препятствия.

Подполковник Ярослав Миrowsки, кандидат военных наук

- Математическое моделирование боя** 43
На основе полученного опыта автор обобщает некоторые данные по решению комплекса оперативно-тактических задач под общей базой данных. Все это решает с использованием методов математического моделирования.

Полковник Ян Папрчка

- Радиоэлектронная борьба по отношению к системе управления общевойсковой объединенной** 47

Автор подчеркивает возрастание значения радиоэлектронной борьбы и её влияния на ход и результаты операции и боя. На основе опыта вооруженных конфликтов и локальных войн анализирует задачи РЭБ и разкрывает перспективы на следующее пятилетие, которые являются отражением научно-технического развития военного дела. Далее показывает, каким образом необходимо решать проблематику развития сил и средств радиоэлектронной борьбы для обеспечения надежного управления войсками.

Полковник Вацлав Силowski

- Вопросы ракетно-технического обеспечения ракетных войск в ходе операции, боя** 51
Автор объясняет проблематику ракетно-технического обеспечения ракетных войск в ходе операции и боя. Статья очень актуальна и прежде всего предназначена для должностных лиц оперативного звена управления.

Подполковник Милан Собек

- Общие проблемы организации взаимодействия между авиацией и частями сухопутных войск** 58
Автор объясняет принципы взаимодействия авиации с частями сухопутных войск с основным упором на тактическое звено управления (дивизия, полк). Одновременно знакомит читателей с проблематикой взаимного распознавания и распределения целей между сухопутными войсками и авиацией.

Полковник Вацлав Лготски, кандидат военных наук, профессор

- Некоторые опыт по боевому применению АСУ командования ПВО страны** 64
Автор информирует о используемых системах автоматизированных систем управления в ПВО страны и оценивает, как АСУ выполняет задачи ПВО страны в тактическом и оперативном звеньях. Далее показывает изменения в системе работы боевых расчетов КП ПВО страны и знакомит с требованиями, которые предъявляются к подготовке обслуживающего персонала АСУ и к командирам – операторам, управляющим с помощью АСУ.

Полковник Душан Коничек, кандидат военных наук

- Вопросы действий штабов при восстановлении боеспособности войск после ударов ОМП противника** 72
Автор подробно обобщает некоторый опыт штабов по защите от ОМП в ходе оперативных, тактических и командно-штабных учений на местности при решении вопросов восстановления боеспособности войск после ударов ОМП противника с целью содействия их освоению всеми командирами и должностными лицами штабов.

Полковник Станислав Спрнски

Вклад стандартизации и унификации материалов ГСМ	77
Автор рассматривает проблематику стандартизации и унификации на участке службы ГСМ как в ЧНА, так и при обеспечении союзных войск ГСМ в ходе коалиционных учений.	

ИЗ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИХ АРМИЙ

О военно-стратегическом паритете и достаточности для обороны	79
---	-----------

ИНФОРМАЦИИ

Полковник Зданек Юумр

Хозяйственная и военная политика администрации Рейгана и ее последствия для США и капиталистического мира	85
В статье характеризуются основные черты и тенденции развития американского народного хозяйства с 1981 года до сегодняшнего периода. Одновременно показывается прямое влияние роста военных расходов США на повышение дефицита федерального бюджета и общее их негативное влияние на американскую экономику. Результаты экономической политики решаются в прямой взаимосвязи с военной политикой.	